

Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas sēdes

PROTOKOLS Nr.2

Rīgā,

2015.gada 26.augustā

Skolas ielā 28, 2.korpusa 3.stāva zālē

plkst. 14:00

SĒDĒ PIEDALĀS:

Ingus Alliks, komitejas vadītājs, LM Valsts sekretāres vietnieks

Komitejas locekļi:

Elīna Ālere-Fogele, biedrības „EAPN-Latvia” valdes locekle

Daina Brante, Veselības ministrijas Stratēģiskās plānošanas nodaļas vecākā eksperte

Maruta Bubene, Rīgas domes Labklājības departamenta Rīgas patversmes vecākā sociālā darbiniece

Kristīne Cukure (pārstāv Kristīni Našenieci), Ārlietu ministrijas ES Koordinācijas departamenta COREPER I sagatavošanas nodaļas vadītāja vietniece

Jānis Felsbergs, Latvijas Pensionāru federācijas Pensiju komisijas vadītājs

Kristīne Fomina, Ekonomikas ministrijas Būvniecības un mājokļu politikas departamenta Sistēmu pārvaldības nodaļas juriskonsulte

Ligita Kadžule, Latvijas Lauku sieviešu apvienība, salas novada lauksaimniecības konsultante

Inga Kalniņa, Kurzemes plānošanas reģiona administrācijas Sociālo pakalpojumu attīstības eksperte

Pēteris Leiškalns, Latvijas Darba devēju konfederācijas Sociālās drošības un veselības aizsardzības eksperts

Nadežda Mazure, Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Koordinācijas un kontroles pārvaldes Dienestu koordinācijas biroja galvenā inspektore

Linda Naudiša, Kultūras ministrijas Sabiedrības integrācijas departamenta Sabiedrības integrācijas un pilsoniskās sabiedrības attīstības nodaļas vecākā referente

Ludis Neiders, Ekonomikas ministrijas Tautsaimniecības struktūrpolitikas departamenta Ekonomiskās politikas koordinācijas nodaļas vadītājs

Ilze Rudzīte, Latvijas Pašvaldību savienības padomniece veselības un sociālajos jautājumos

Sandra Segliņa (pārstāv Evu Mustermani), Tieslietu ministrijas Stratēģijas departamenta vecākā referente

Dace Strautkalne, Zemgales plānošanas reģiona sociālo jautājumu attīstības speciāliste

Citi:

Elīna Celmiņa, LM Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta direktore

Daiga Kurpniece, LM Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta vecākā eksperte

SĒDĒ NEPIEDALĀS:

Gunta Anča, Latvijas cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas „Sustento” valdes priekšsēdētāja

Egils Baldzēns, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētāja vietnieks

Ingūna Badūne, Biedrības „Baltā māja” vadītāja

Laura Gintere, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Elektroniskās pārvaldes departamenta Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju politikas nodaļas vadītāja

Iveta Girucka, Satiksmes ministrijas Autosatiksmes departamenta Autotransporta nodaļas vecākā referente

Valda Iljanova, Latgales plānošanas reģiona Attīstības un plānošanas nodaļas plānotāja

Nadežda Mazure, Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Koordinācijas un kontroles pārvaldes Dienestu koordinācijas biroja galvenā inspektore

Dzintra Mergupe-Kutraite, Izglītības un zinātnes ministrijas Izglītības departamenta vecākā referente

Ineta Puriņa, Vidzemes plānošanas reģiona Projektu vadītāja

Ilze Slokenberga, Zemkopības ministrijas Starptautisko lietu un stratēģijas analīzes departamenta Stratēģijas analīzes nodaļas vadītāja vietniece

Romans Stankevičs, Fonda „Roma” pārstāvis

Vaira Vucāne, Latvijas Bērnu fonda viceprezidente

Viktors Veretjanovs, Centrālās statistikas pārvaldes Sociālās statistikas departamenta Ienākumu un dzīves apstākļu statistikas daļas vadītājs

Sēdi protokolē:

Evija Kūla, komitejas vadītāja vietniece, LM Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta vecākā eksperte

Darba kārtība:

1. Komitejas sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.
2. Aktuālā informācija par darbu pie minimālā ienākuma līmeņa: grozījumi likumā „Par sociālo drošību” un informācija par apakšgrupu paveikto.
3. Plānotie grozījumi Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas nolikumā saistībā ar ESF aktivitāti par iekļaujoša darba tirgus un nabadzības riska pētījumiem un monitoringu¹.
4. Informācija par Nacionālo sociālo ziņojumu (2015).
5. Citi jautājumi.

¹ Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.1.specifiskā atbalsta mērķa “Paaugstināt sociālo dienestu darba efektivitāti un darbinieku profesionalitāti darbam ar riska situācijā esošām personām” 9.2.1.2.pasākums “Iekļaujoša darba tirgus un nabadzības risku pētījumi un monitorings”.

Sēdes norise:

**1. Komitejas sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.
(I.Alliks)**

I.Alliks atklāj 2015.gada otro komitejas sēdi. Tiek apstiprināta sēdes darba kārtība.

**2. Aktuālā informācija par darbu pie minimālā ienākuma līmeņa: grozījumi likumā „Par sociālo drošību” un informācija par apakšgrupu paveikto.
(E.Kūla)**

(I.Alliks, J.Felsbergs, I.Kalniņa, P.Leiškalns)

E.Kūla sniedz prezentāciju par darbu pie minimālā ienākuma līmeņa ieviešanas. Pirmkārt, 11.06.2015. Valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināti grozījumi likumā „Par sociālo drošību”, definējot minimālā ienākuma līmeni, kas nodrošināms sociālās drošības sistēmas jomā. Šobrīd notiek likumprojekta saskaņošana, jo otrās saskaņošanas laikā aizvien saņemti iebildumi no Tieslietu un Finanšu ministrijām, kā arī Latvijas Pašvaldību savienības. Otrkārt, turpinās darbs četrās apakšgrupās, kuras ir sagatavojušas priekšlikumus izmaiņām sociālās palīdzības, valstu sociālo pabalstu, sociālās apdrošināšanas attiecībā uz minimālo pensiju un bezdarbnieku pabalstu jomās (skat. prezentāciju). *E.Kūla* informē, ka šobrīd pētniecības iestāde veic aprēķinus, vai piedāvātie priekšlikumi dos ietekmi uz nabadzības riska un ienākumu nevienlīdzības mazināšanos vai nedod.

P.Leiškalns atzinīgi vērtē piedāvātos priekšlikumus gan attiecībā uz minimālajām pensijām (minimālās pensijas līmenis par katru darba stāža gadu), gan valsts sociālajiem pabalstiem – bērnu kopšanas un ģimenes valsts pabalstiem.

J.Felsbergs skeptiski vērtē piedāvātos priekšlikumus, akcentējot ēnu ekonomikā iegūto līdzekļu neņemšanu vērā un pauž viedokli, ka realitātē cilvēki ar šādiem minimālajiem līdzekļiem nedzīvo. Akcentē inflācijas pieaugumu, kā arī, ka saskaņā ar Eiropas Komisijas novērtējumu LM nav plānojusi līdzekļus minimālā ienākuma līmeņa ieviešanai 2017.gada budžetā.

I.Alliks komentē, ka šobrīd vēlamies veidot sakārtotāku sociālās drošības sistēmu, kas tiktu balstīta uz sociālekonomiski pamatotiem rādītājiem. 2017.gadā nav iezīmētas summas budžetā, taču valdība ir konceptuāli apņēmusies, ka šādu minimālā ienākuma līmeņa ieviešana ir nepieciešama, to apstiprinot ar pieņemto Konceptiju par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu. Kad tiks izstrādāts Plāns minimālā ienākuma līmeņa ieviešanai, kurā tiks iekļauts arī konkrēti nepieciešamais finansējums, tad, lemjot par 2017.gada budžetu, varēs izdarīt secinājumus, vai finansējums ir vai nav piešķirts.

P.Leiškalns papildina, ka šis minimālā ienākuma līmeņa ieviešanas projekts ir izstrādāts ar skatu uz nākotni, pretendējot uz finansējumu līdzīgi kā citas nozares, un tas liek paskatīties uz sistēmas elementiem sakārtotāk nekā iepriekš. Bez šāda projekta un priekšlikumiem nebūtu arī finanšu līdzekļu, ko iezīmēt budžetā.

I.Kalniņa novērtē paveikto darbu un jautā, kad būs pieejami rezultāti par sniegto priekšlikumu ietekmi. Kāda rīcība seko tālāk?

E.Kūla atbild, ka rezultātiem bija jābūt pagājušā nedēļā, bet vēl neesam tos saņēmuši. Pēc minēto aprēķinu saņemšanas tiks sasauktas apakšgrupas, lai tālāk lemtu par turpmāk veicamo darbu: ja priekšlikumi ietekmēs nabadzības riska un ienākumu nevienlīdzības mazināšanos, tad tos

attiecīgi iekļaus Plānā minimālā ienākuma līmeņa ieviešanai. Savukārt, ja priekšlikumi vēlamu ietekmi uz rezultatīvajiem rādītājiem nedos, tad tiks strādāts pie jaunu priekšlikumu izstrādes. Plānā minimālā ienākuma līmeņa ieviešanai tiks iekļauti priekšlikumi, kuri dod reālu ietekmi uz nabadzības riska mazināšanu, lai pakāpeniski ieviestu izmaiņas noteiktajās sociālās drošības sistēmas jomās.

3. Plānotie grozījumi Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas nolikumā saistībā ar ESF aktivitāti par iekļaujoša darba tirgus un nabadzības riska pētījumiem un monitoringu. (D.Kurpniece)

(I.Alliks, J.Felsbergs, L.Kadžule, I.Kalniņa, E.Kūla, P.Leiškalns)

D.Kurpniece sniedz prezentāciju par jauno Eiropas Sociālā fonda aktivitāti “Iekļaujoša darba tirgus un nabadzības risku pētījumi un monitorings”², kura ietvaros plānotas šādas četras aktivitātes:

1. Ikgadēji nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējumi.
2. Pētījums par starptautisko praksi personu ar invaliditāti atbalsta sistēmu jomā (uzraudzību nodrošinās Invalīdu lietu nacionālā padome).
3. Zinātnisks pētījums par sociālās atstumtības riskam pakļauto bezdarbnieku iespējām iekļauties darba tirgū.
4. Jaunas metodoloģijas izstrāde iztikas minimuma patēriņa preču un pakalpojumu groza noteikšanai un tās aprobācija (izmēģinājumsprojekti).

D.Kurpniece informē, ka Ministru kabineta noteikumi³ noteic, ka 1., 3. un 4.punktā minēto izvērtējumu, pētījuma un metodoloģijas izstrādi uzrauga LM izveidotā Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komiteja, tādējādi komitejas nolikumā tiks veikts šāds grozījums:

„3.5. uzrauga Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.1.specifiskā atbalsta mērķa “Paaugstināt sociālo dienestu darba efektivitāti un darbinieku profesionalitāti darbam ar riska situācijā esošām personām” 9.2.1.2.pasākuma “Iekļaujoša darba tirgus un nabadzības risku pētījumi un monitorings” ietvaros izstrādājamo nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas rīcībpolitikas izvērtējumu, zinātniskā pētījuma par sociālās atstumtības riskam pakļauto bezdarbnieku iespējām iekļauties darba tirgū un metodoloģijas izstrādi iztikas minimuma patēriņa preču un pakalpojumu groza noteikšanai un tās aprobācijas īstenošanu.”

Attiecīgi uzraudzības funkcijās ietilptu tehnisko specifiskāciju un nodevumu izvērtēšana, kā arī diskusijas par problēmjautājumiem.

J.Felsbergs komentē, ka ES izstrādājusi vienotu iztikas minimuma patēriņa preču un pakalpojumu groza metodoloģiju dažādiem mājāsaimniecību veidiem, apmācot visas ES dalībvalstis, tāpēc jautā, ar ko atšķirsies Latvijas metodoloģija.

E.Kūla informē, ka ES līmenī ir šāds projekts, kura ietvaros ir izstrādāta vienota iztikas minimuma patēriņa preču un pakalpojumu groza metodoloģija, ko varēs izmantot visas valstis. Tiekoties ar projektā iesaistīto pētnieci no Latvijas, pētniece informēja, ka ir vairākas problēmas, ar kurām nācās saskarties, veidojot šo vienoto metodoloģiju. Pirmkārt, bija grūti vienoties ar valstīm par kopējiem, vienotiem, minimālajiem standartiem, jo katrā valstī ir atšķirīgi viedokļi par to, kas ir minimums attiecībā uz noteiktu precī vai pakalpojumu, tāpēc panāktais kompromiss Latvijas gadījumā ne vienmēr būs akceptējams no iedzīvotāju puses. Otrkārt, ES metodoloģijā

² Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.1.specifiskā atbalsta mērķa “Paaugstināt sociālo dienestu darba efektivitāti un darbinieku profesionalitāti darbam ar riska situācijā esošām personām” 9.2.1.2.pasākums “Iekļaujoša darba tirgus un nabadzības risku pētījumi un monitorings”.

³ 2015.gada 7.jūlijā Ministru kabineta noteikumi Nr.386.

nav ietverta mērķa grupa – pensionāri. Lai arī atbilde no metodoloģijas izstrādātājiem netika saņemta, kāpēc metodoloģijā nav ietverti pensionāri, tomēr pēc metodoloģijas apraksta secināms, ka grozs netiks rēķināts cilvēkam ar veselības problēmām, proti, tiek pieņemts, ka ikvienam indivīdam ir relatīvi labs veselības stāvoklis. Ņemot vērā, ka gados vecākajai paaudzei ir viena vai vairākas veselības problēmas, bet izstrādāt minimālo veselības grozu ir ļoti problemātiski, tāpēc ES iztikas minimuma patēriņa preču un pakalpojumu grozs pensionāram nebūs. Lai arī var pastāvēt virkne problēmas saistībā ar iztikas groza izstrādi pensionāram, tomēr uzskatām, ka pensionāram Latvijas metodoloģijā ir jābūt vienai no mērķa grupām.

L.Kadžule jautā, cik gadus uzraudzība paredzēta šajā projektā?

D.Kurpniece atbild, ka uzraudzība turpināsies 7 gadus, t.i., līdz 2021.gadam.

P.Leiškalns jautā, vai komitejas nolikuma maiņa ir mūsu pašu kompetence?

I.Alliks atbild, ka šīs komitejas nolikumu apstiprina pati komiteja un, ņemot vērā, ka ir bijis viedoklis, ka šai komitejai nav kāds konkrēts uzdevums, tad šis arī būtu viens noteikts uzdevums, kas ietilptu komitejas kompetencē.

J.Felsbergs jautā, vai var piesaistīt savu ekspertu pie pētījumu tehniskās specifikācijas un nodevu komentēšanas.

I.Alliks atbild, ka NVO var pieaicināt savus ekspertus.

I.Kalniņa jautā, vai saistībā ar šīm izmaiņām nolikumā, būs attiecīgi jāaizpilda arī valsts amatpersonu deklarācija?

D.Kurpniece atbild, ka ikviena padome vai komiteja, kurā amatpersona ir deleģēta, ir jāatspoguļo amatpersonu deklarācijā. Ja pārstāvis nav amatpersona, tad minētā prasība nav attiecināma.

I.Alliks komentē, ka ar šo uzdevumu komitejas locekļi neiegūst amatpersonas statusu. Šī komiteja ir konsultatīva, un tās lēmumi nav juridiski saistoši.

I.Rudzīte jautā, kā šajā komitejā tiek pieņemti lēmumi?

E.Kūla atbild, ka lēmums tiek pieņemts, ja to atbalsta vairāk kā puse no komitejas pārstāvjiem.

Nolēma: sniegt informāciju par to, vai, nosakot jauno uzdevumu šai komitejai, ar to rodas jaunas saistības amatpersonām, kā arī izsūtīt komitejas nolikumu.

4. Informācija par Nacionālo sociālo ziņojumu (2015).

(E.Kūla)

(I.Alliks, I.Kalniņa, P.Leiškalns)

E.Kūla informē, ka 2015.gada 30.jūnijā tika apstiprināts Nacionālais sociālais ziņojums (2015). Tiek sniegta īsa informācija par šī ziņojuma izstrādes mērķi un saturu, vienlaicīgi informējot par citiem ES līmeņa dokumentiem, kuri tiek izstrādāti paralēli šim ziņojumam, vēršot uzmanību, ka arī šajos dokumentos ietverta informācija par sociālo situāciju ES dalībvalstīs, par īstenotajām rīcībpolitikām nabadzības, sociālās atstumtības un ienākumu nevienlīdzības mazināšanai, tādējādi nereti dublējot informāciju. Komitejas pārstāvji tiek lūgti sniegt atbildes uz diviem jautājumiem:

1. Vai izmantojat Nacionālo sociālo ziņojumu nepieciešamās informācijas iegūšanai?
2. Vai uzskatāt, ka ir lietderīgi izstrādāt šādu Nacionālo sociālo ziņojumu? Jā/Nē - kāpēc?

P.Leiškalns komentē, ka šos ziņojumus izmanto un uzskata, ka to izstrāde ir lietderīga.

I.Kalniņa pauž viedokli, ka ir atbalstāmi, ka reizi gadā visu informāciju aptveram vienā dokumentā, tāpēc uzskata šos ziņojumus par lietderīgiem.

I.Alliks komentē, ka, iespējams, šajā dokumentā būtu jāatspoguļo informācija par konkrētajiem politiku pasākumiem, kas ir ieviesti, nevis aprakstīt politikas plānošanas dokumentu izstrādes un saskaņošanas gaitu.

Nolēma: komitejas pārstāvjiem iepazīties ar Nacionālo Sociālo ziņojumu (2015) un sniegt viedokli uz uzdotajiem jautājumiem līdz 2015.gada 4.septembrim.

5. Citi jautājumi. (I.Alliks)

(J.Felsbergs, D.Strautkalne)

J.Felsbergs jautā, kad un vai LM plāno indeksēt ģimenes valsts pabalstu?

I.Alliks komentē, ka LM ir vairākkārt sniegusi priekšlikumus par šī pabalsta pārskatīšanas mehānismu, tomēr ikreiz, kad šis jautājums ir ticis skatīts, pēc Finanšu ministrijas uzstādījuma tiek iekļauta frāze „ņemot vērā valsts budžeta finansiālās iespējas”. Pagaidām šāds pārskatīšanas (indeksācijas) mehānisms ir piemērots tikai valsts pensijām un atlīdzībām, kas tiek izmaksātas par nelaimes gadījumiem darbā.

D.Strautkalne jautā, kad plānota nākamā komitejas sēde.

I.Alliks informē, ka nākamā komitejas sēdē plānota tuvākā ceturksņa laikā, iespējams, šī gada oktobrī.

Sēdes noslēgums 15:40.

Pielikumā sēdes materiāli:

1. Komitejas sēdes darba kārtība.
2. Prezentācija “Aktuālā informācija par pie minimālā ienākuma līmeni”.
3. Prezentācija “Grozījumi Sociālās iekļaušanas politikas koordinācijas komitejas nolikumā saistībā ar ESF pasākuma ”Iekļaujoša darba tirgus un nabadzības risku pētījumi un monitorings” īstenošanu”.
4. Prezentācija “Nacionālais sociālais ziņojums (2015)”.

Komitejas vadītājs

I.Alliks

Protokolēja

E.Kūla